

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

† Dr. Carol Lueger.

Sibiu, 14 Martie n.

Astăzi, pe când să tipărește acest număr al ziarului nostru, se face în Viena înmormântarea celui mai mare bărbat pe care l'a avut capitala Austriei și reședința Monarhului nostru, se așază în sânul pământului rămășițele pământești ale lui *Carol Lueger*, bărbatul extraordinar, ca minte, ca voință și ca energie, omul, care va rămânea figură legendară pentru totdeauna în mintea și inima Austriei, — pe cari i-a iubit și cari l-au iubit, dela palat până la cea din urmă căsuță, — omul, a cărui viață laborioasă și plină de succese înseamnă *epocă* în istoria Vienei și a părții de dincolo a monarhiei.

Au mai fost oameni, cari s'au bucurat de frumoase facultăți intelectuale, ca acelea pe cari le-a avut *Lueger*, și cari au avut și voința și energia cu cari *Lueger* a fost înzestrat, dar rari de tot au fost oamenii, cari să-și vadă cu ochii biruințele, se secere unul după altul succesele ostănelelor lor, așa cum *Lueger* le-a secerat, căci cei mai mulți cad înainte de vreme, obosiți de sforțările extraordinare pe cari trebuie să le facă întru atingerea scopurilor lor, întru realizarea planurilor lor.

Decedatul *Carol Lueger* încă a avut de purtat lupte uriașe pentru a face drum pe seama ideilor sale, dar le-a purtat cu ușurătate, n'a obosit sub povara lor, decât abia atunci, când să afla la apogeul învingerilor sale, sus, de tot sus, iubit, admirat, invidiat și temut de toți.

Lueger nu a murit deci ca alții, dintre cei mari ai neamurilor și ai istoriei, dela cari au ramas numai ideile sănatoase, pentruca acestea se încolțesc și să dea roade la timp potrivit, atunci, când ei sunt deja prav-

și cenușe în sânul pământului, ci *Lueger* moare când toate ideile și planurile sale se află în cea mai frumoasă dezvoltare, ca o grădină de cea mai rară frumusețe, și el poate să spună celor din împrejurime: „Vedeți cum vi-o las de frumoasă? Grijiți ca așa se rămână pentru toate timpurile!“...

Lupta cu moartea, — singurul dușman pe care *Lueger* nu l-a putut învinge, — a purtat-o decedatul mai bine ca 24 ore, căci agonia s'a început Mercuri dimineața. Din ceas în ceas respirația devenia tot mai greoaie, astfel, că noaptea se iveau pauze și de câte cincizeci secunde în răsufierea bolnavului. Me-dicii spusese, că pe la opt dimineața se va ivi catastrofa, și au avut dreptate. Joi dimineața la 8 și 5 minute, medicii au constatat intrarea morții. Cei de față cu lacrimi în ochi au dat știrea mai departe, în Viena și în toate părțile lumii, și numai decât Viena s'a imbrăcat în dolii. Toate edificiile publice, și cele mai multe case particulare, au arborat steagul negru, iar la biserica sfântului *Stefan* s'a tras clopotul cel mare, care se trage numai când moare vre-un cardinal al bisericii catolice, ori vre-un membru al casei domnitoare. Nu peste mult a sosit apoi telegrama de condolență a *Maiestății Sale*, adresată surorilor lui *Lueger*, și ceva mai târziu o frumoasă cunună de flori naturale a Moștenitorului de tron *Francisc Ferdinand*. Cununa a fost așezată, conform dorinței trimițătorului, în pat, la picioarele mortului. Au sosit apoi telegrame de condolență dela toți Arhiducii, dela Regele *Carol* al României, Împăratul Germaniei, Regele Saxoniei, corpurile legiuitoare române, primăria orașului *București*, etc. Consiliul comunal al orașului *Viena* s'a întrunit după amiază la orele 4 în ședință și a luat cu adânci regrete act despre cele întâmplate, hotă-

rând, ca înmormântarea primarului *Lueger* să se facă pe spesele orașului, care va purta și cheltuielile cu lunga bolire a decedatului.

Maiestatea Sa a trimis telegramă de condolență și consiliului comunal, și a trimis vorbă, că va participa în persoană la actul înmormântării, așteptând conductul la intrarea în biserica sfântului *Stefan*. Actul înmormântării îl va săvârși probabil Arhiepiscopul *Dr. Nagl*, cu asistență număroasă. La înmormântare vor participa delegațiuni număroase, între ele și mai multe românești, dela noi, din *Bucovina* și din *România*. Aceste delegațiuni, și mulțimea de coroane, depuse pe sicriul decedatului, vor forma dovada în fața poporației vieneze, că poporul român de pretutindenea participă din toată inima la durerea Vienei, pricinuită prin moartea primarului ei, bunul și adevăratul amic al națiunii române!

La Viena. Prim-ministrul nostru *Kuen-Hedervary* a plecat ieri Duminică la Viena, unde va fi primit astăzi în audiență, pentru a face propuneri *Maiestății Sale* cu privire la convocarea pe 21 Martie a parlamentului ungar, apoi la disolvarea lui și la ordonarea nouălor alegeri.

Din lumea mare. Sub acest titlu soviniștul „*Budapesti Hirap*” de Joi scrie, că în *Alsacia* s'au ivit mari hărțueli naționale din cauza limbii. Abatele *Watterlé*, care fusese osândit la temniță pe 2 luni pentru o predică rostită în limba franceză, a fost primit cu mari demonstrațiuni și festivități la ieșirea sa din închisoare. Cazuri de felul acesta sunt numeroase în provincia *Alsacia Lorena*. „Sunt 39 de ani — sfârșește articolul — de când s'a ane-tat *Alsacia*; iar rezultatul? Nu există o familie alsaciană mai de Doamne ajută, care să fie în stare a schimba limba lui *Molière* cu a lui *Schiller*; în familie se vorbește și astăzi franceză. Care e cauza? Căci *Alsacia*, în timpurile vechi, n'a fost franceză: cu atât mai ales, care este cauza, și prin ce au cucerit-o francezii odinioară?”

Prin sufletul și prin duhul lor.... Firește, fiindcă dragoste cu forța nu s'a făcut nici atunci, și n'are să se facă în veci, nici acolo, nici în alt loc, — zicem noi!

Un praznic cultural.

— Asociația la Sebeșul-de-jos. —

— 10 Martie n.

Intre multele probleme cari frământă în vremea din urmă viața noastră românească, cea mai capitală e de sigur cea culturală. O dovadă pentru aceasta e fără îndoială munca asiduă dezvoltată de Asociația culturală de câțiva ani încoace pe toată întinderea Ardealului. Suntem bucuroși să mărturisim, că după un lung timp de dibuire și rătăcire, această Asociație a găsit acum prin stăruința unor spirite și individualități luminate, cari au ajuns în fruntea ei, drumul adevărat și folositor, care nu poate fi altul decât acela al luminării poporului românesc, singurul pentru care dăinuiește această instituție. În adevăr, Asociația în cursul celor patru ani din urmă a și devenit cunoscută țărânimii noastre, ceea ce e un mare succes, câtă vreme 40 de ani ea exista numai în mintea cărturarilor, pentru cari nu însemna mare lucru, acestia având la îndemână atâtea alte mijloace de cultivare, decât ceea ce putea da Asociația. Deci pătrunderea Asociației în popor e o biruință dintre acelea, cari nu trec deodată cu apusul soarelui, ci ea rămâne pentru a i se adauge opera de renaștere și de întărire, care în mod logic trebuie să-i urmeze.

Intellectualii celor mai multe ținuturi au înțeles noul crez propovăduit de Asociație, crez care se rezumă în aceste trei vorbe mari: „carte pentru țărânimă”, au socotit că a servi acest crez e una din cele mai înalte îndatoriri față de neamul căruia aparțin. S'au însuflețit deci și au muncit, și stăruințele lor au făcut să răsără un curent de desmorțire, de înviare primăvăratească în aproape toate culturile locuite de Români.

Că acest curent ne pune pe căile unei civilizații sigure și conștiente, dându-ne astfel cea mai puternică armă de luptă și înălțare biruitoare, e un adevăr care nu se mai discută. Vorba e, ca acest curent să găsească pretutindeni luptători. Cultura românească e unitară și împământe-nirea ei nu se poate face decât prin o armonică înfrățire a tuturor forțelor de muncă din deosebitele locuri.

Când se aduc jertfe pentru cultură în *Maramurăș*, în *Bihor* sau în *Banat*, în același timp nu poate rămânea indiferent

FOIȘOARĂ.

Ziaristica bisericească la Români

de Onisifor Ghibu.

(Urmare).

„Predicatorul”.

Lipsa de sprijin a îngropat foarte de timpuriu cele două reviste bisericești ale lui *Dionisie Romano*. Teoriile și idealurile cătorva oameni învățați și de inimă se isbeau de zidul chinez care împrejmuia și păzea de lumină sfânta ignoranță de veacuri.

Peste tot „a doua jumătate a secolului al 19-lea găsea biserica din România într-o stare de neputință”.

De când *Veniamin Costachi* a părăsit scaunul de mitropolit al Moldovei și *Grigorie* pe acela al Țării românești, nici un alt ierarh n'a mai prins în mână sa cărja arhierască cu atâta putere și hotărâre, ca acești doi neuitați mitropoliți, — nimeni n'a mai fost în stare să dea bisericii române din cele două Principate aceea ce cereau progesele timpului.

Un *Nifon* la *București* a făcut fără îndoială mult pentru biserică, dar timpurile erau mult mai pretentioase, decât să se mulțamească cu cele ce putea și cele ce voia să facă el. Și, și dacă scaunul mitropolitan mai avea oarecare strălucire, — jos, în păturile inferioare ale bisericii, la țară și pe la mănăstiri, starea bisericii era dintre cele mai în-

tristătoare. Insuși *Nifon* nu năzuia din toate puterile a așeza preoți dintre cei mai demni și era prea mulțumit când putea hirotoni dintre dascăli și știutori de puțină carte, preoți pentru sate, cari la rândul lor nu se deosebeau întru nimic de marea turmă cuvântătoare.

Mărturiile contemporane ne dau tablouri foarte posomorâte despre starea bisericii în acest timp, când aceasta a ajuns pentru întâia oară să se ciocnească în cap cu cehalați factori culturali ai poporului. Se scria de oameni cu o adâncă cunoaștere a stării bisericii, că „bibliotecile de mănăstiri (cari au făcut în vremurile trecute fala bisericii și a neamului) au dispărut și călugării (ntre cari odinioară se găseau foarte mulți cu o frumoasă cultură de carte) când îi întrebi, dau probă de ignoranță. Abia sunt în stare să descifreze inscripțiile bisericii lor¹⁾. Halal de mănăstirea în care se mai găsește o candelă aprinsă înaintea altarului! Halal de biserica în care ard câteva făclii și unde un preot în zdrențe, neplătit, mai vine să cetească liturgia²⁾. Nici nu mai sunt de fapt mănăstiri — zice un raport al Porții — ci numai biserici minate.³⁾ În Muntenia nu se mai găseau nici cărțile rituale de nevoie, ele trebuiau aduse din Moldova și din Ardeal „neafându-se astăzi în acest Prințipat vre-o tipografie românească⁴⁾.”

¹⁾ Taleyrand, într'un raport publicat în „Acte și documente” Vol. 7 pag. 467.

²⁾ N. Iorga, Domnia lui Barbu Dimitrie Știrbeiu Vodă, fasc. I. pag. 11.. Analele Academiei 1906. Memoriile secției istorice.

³⁾ Ibidem pag. 40.

⁴⁾ Ibidem pag. 100.

Ce e drept, în anul 1851 *Nifon* dă eparhiei sale o tipografie bisericească, din care rând pe rând apar cale mai multe cărți bisericești tipărite cu litere mari de tranziție, dar ceea ce putea face această tipografie, era prea puțin față de multele nevoi, în care fusese adusă biserica de atâtea și atâtea curente.

În deosebi pentru spiritul timpului, care în anii din urmă se schimbă cu desăvârșire, *Nifon* ca și colegul său dela Iași, *Sofronie Miculescu*, n'au putut găsi nici un leac. Țara era cercetată din ce în ce tot mai mult de tinerii bursieri, cari se întorceau din *Paris* cu un stoc de cunoștințe înalte, cu o iubire necumpătată pentru înaintare cu orice preț și pentru ideile revoluției franceze în care au crescut, cu o doză mare de fumuri și aproape totdeauna cu un adânc dispreț pentru așezămintele strămoșești, începând dela biserica și până la cele din urmă datini și obiceiuri de țară.

În *Paris* ei făceau parte din loja francmasonilor și când se întorceau acasă orbiti, cel dintâiu lucru pe care-l observau era „nedesăvârșirea și viciile organizării noastre sociale¹⁾”.

Intre generația acea sta de tineri veniți din Apus, și între generația anterioară din care făcea parte un *Eufrosin Poteca*, *Constantin Moroiu*, *Simion Marcoviciu*, etc. era o deosebire incalculabilă. Din această deosebire a isvorât și eclipsarea vazei bisericii, pe care n'o putea împiedeca nimeni.

¹⁾ Iorga o. c. p. 6.

Ardealul sau Țara-Oltului. Curente mari, cum e cel de azi, trebuie să stăpânească deopotrivă pretutindeni, căci numai atunci aduc foloase reale, și numai o muncă unitară, săvârșită în același chip și cu aceleași mijloace, e trainică și duce la izbândă.

Ei bine, mișcarea culturală inaugurată de Asociație și primită cu însuflețire de cărturarii și țărâșii românești, n'a putut pătrunde în Țara-Oltului. Despre acest fapt se pot spune multe lucruri în bine: e frumos, roditor, cu un însemnat trecut istoric, cu țărâni chipeși, isteți, harnici, primitivi, cuvincoși, păstrători harnici ai tradițiilor românești, cu femei pricepute, ca nicăieri alt undeva, în arta măiestră a țesutului și cusutului. Aici în aceste așezări curat românești se păstrează o mare bogăție de cântece și obiceiuri specifice românești, ca produse ale unor suferințe cu însușiri superioare. Aici e în urmă o administrație cu desăvârșire românească a comunelor oltenice. Are vicari, protopopi, deputați, va să zică toate condițiile de nevoie unei dezvoltări minunate, condiții cari altundeva se găsesc numai în parte, sau chiar de loc.

Și vedeți, aceste avantaje deosebite n'au fost în măsură să determine o mișcare de muncă culturală. Dimpotrivă, nu se întâmplă undeva o mai completă inerție decât în această Țară a Oltului, supt ori ce înfățișare ai privi-o. Se știe că lucrurile regretabile se scriu de ani de zile în ziaristica noastră despre oamenii și stările acestui colț de țară. Ceea ce se întâmplă aici, nu numai că e revoltător și scârbos, ci aruncă deadreptul o mare umbră de rușine asupra intelectualilor români. Astăzi se chiar petrece pe socoteala stărilor odioase făgădușene, devenite prin patima unora aproape tragi-comice. Asociația culturală vine și ea, tipărind oficioasă, în Țara-Oltului nu se dezvoltă de ani de zile nici cea mai slabă activitate culturală. Prelegerile populare sau cursurile de analfabeți sunt lucruri cari aici nu se cunosc, sau și dacă se cunosc sunt reduse la rolul foarte ingrat, de sigur al unui „cenușătos” oarecare. Acestea sunt fapte notorii, și e inutil să încerci a le mai ascunde. Ele trebuiesc din contră spuse cu ori ce prilej, pentru a se vedea că astfel de stări nu ne fac de loc cinste, că ele trebuiesc deci înlăturate cât mai curând, în vederea unei pocăiri, unei regenerări serioase. Asociația ținând seamă de aceste necesități iminente, a socotit că o datorie imperativă trebuie s'o îndrepteze în chip firesc spre această „țară”, unde lumina culturii a ajuns în mod fatal sub obroc. Întâi ei despărțământ a trecut deci, în dimineața Duminecii dela 6 Martie, sub conducerea directorului Dr. Miron E. Cristea, Oltul, îndreptându-se spre Sebeșul-de-jos. Sebeșul-de-jos e una din comunele dela marginea Țării Oltului. O așezare de Români harnici, evlavioși, isteți, dintre cari foarte mulți învârtos un întins negoi de ceară. Conducători pricepuți, cari au ținut să se deosebească de alte comune oltenice, prin o corectă înțelegere a problemelor noastre culturale, ținând prelegeri populare și cursuri pentru instruirea analfabeților. Că acești oameni știu aprecia stăruințele pentru cultură și ori ce pornire pentru răspândirea cărții în popor, a dovedit-o primirea strălucită ce i-au făcut direct. Cristea și suitei sale. Cam 50 de călăreți în minunatul port național au așteptat la gară, vorbind învârt. Stoica

sen. și răspunzând păr. Cristea. Într-unul cailor mărunți și în chiotele de bucurie ale călăreților aprinși s'a intrat pe supt o poartă de biruință în sat, înaintând încet printre șirul de brazi frumosi așezați dealungul străzilor, până la o frumoasă școală cu etaj, unde înaintea poporului adunat a spus calde cuvinte notarul Micu, iar elevii școlii au încheiat prin înălțătorul și simbolicul imn al unirii; brazi cari încunjurau acest popor plin de însuflețire își tremurau mereu creșta în chip de înțelegere al cântării. Românești eșite din inimă plâpânde și calde. Apoi cu o mică întrerupere s'a început liturgia, după ce înaintea bisericii păr. Cristea fusese așteptat cu evanghelia în mână de preotul Doican și poporul adunat și după ce părăsise salutate în cuvinte simțitoare pe cei veniți dela Sibiu.

Un cor al studenților în teologie a dat răspunsurile liturgice. Măntuită liturgia păr. Cristea care servise asistat de 4 preoți, ține o predică despre beție, iar profesorul Crăciunescu o conferință religioasă, spusă cu multă căldură și înaint. Popor foarte mult, din loc și comunele învecinate. Despărțământul își ține apoi adunarea generală în școală. Se trece între peste partea formală, se dau de cătră Asociație și dl director vre-o 200 de cărți bibliotecii parohiale, se încasasează taxe dela noi membrii în sumă de 300 cor.

Am vizitat apoi o mică expoziție de ceară, aranjată în una din sălile școlii. S'a văzut acolo ceară confecționată din diferite părți ale Ungariei, în valoare de 10—15 mii coroane. Negoiul cu ceară e unul din principalele mijloace de trai ale acestor oameni, cari singuri au dreptul să înzeștreze cu ceară mănăstirile și bisericile din România. Găsești în această comună zeci de mii de chilogramme de ceară și în acest ram de negoț stau singuri fără concurenți. Istetimea lor în acest ram întrece spiritul de negoț al vestiților mărgineni. E o pagubă, că ceara de albine n'are trecere și în bisericile noastre, unde luminile de său și stearină răspândesc un miros atât de înădușitor.

La orele 12 din zi masă cu mâncări bogate pe un preț bogat, servită în o sală, ai cărei pereți erau acoperiți cu minunate țesături românești. S'a petrecut bine, s'a cântat mult de cătră corul teologilor, s'a ascultat cu multă evlavie cântarea noastră sfântă, s'a cetit o veste de bucurie pentru păr. Cristea și s'a toastat firește foarte mult.

Părintele Cristea a fost obiectul celor mai multe. Scriitorul acestor rânduri a zăgrăvit pe temeiul faptelor situația actuală de cultură a comunelor oltenice, dovedind nevoia ardentă a unei mișcări de luminare conștientă prin carte a țărâșimii românești.

După vecernie a urmat conferința populară „asupra armelor de luptă ale vremii de azi”, ținută de absolventul de teologie Ioan Mateiu. A spus lucruri de mare folos pentru țărâșime, ilustrate cu pilde.

După cetirea conferinței poporul trece înaintea școlii, unde s'a jucat până seara de cătră tinerimea comunii, executând studenții în teologie mai multe cântări, într-un mare elan de însuflețire, pe sama țărâșimii noastre.

Seara la orele 7 plecarea la gară, în uralele vesele ale acestui popor, întovărit de aceeași mândri călăreți de dimineață, cari acum purtau mari torțe a-

prinse arătând drumul. În ferestrele țărâșilor, pe unde ne ducea drumul, lumini multe își tremurau flacăra roșietică. Aveai impresia, că ești o pagină din fanteziile unui artist.

Așa a fost acest praznic cultural, plin de înălțător și edificator, și care face deosebită cinste intelectualilor și poporului din Sebeșul-de-jos.

Rar am văzut o mai mare însuflețire decât aici. Ași fi bucurat ca să nu rămână izolat, ci să devină pârghia unei nesfârșite serii de praznice culturale în toate comunele oltenice, pe urma cărora să poată străluci și în acest istoric colț de țară, ca ori unde, soarele culturii românești, astăzi cum s'a putut vedea aproape eclipsat aici.

Colaborator.

Rolul preotului la sate.

De Dr. N. Lapteș.

În satul X trăiește preotul Tudor, e tânăr absolut al seminarului cu opt clase, preoțit abia de câțiva ani.

Printr-o viață de muncă și de economie, prin puțină agricultură ce o face pe pământul bisericii din sat, prin grădina de legume, prin creșterea de păsări, prin mica industrie casnică, a reușit să trăiască bine, să-și întemeieze o gospodărie înfloritoare și chiar să pue ceva deoparte; cu toate că părintele Tudor decăteori se întoarce dela oraș, aduce câte o carte două din cele mai noi apărute în românește.

Cine spunea că sâtenii din satul X nu sunt religioși, că au uitat calea bisericii, că Duminecile umplu cărciumile cu noaptea în cap, acela poate ști de alte vremuri de demult — nu s'ar mai întoarce pe aceste locuri. Dar oare nu se simte de un timp încoace că biserica satului e prea mică? E oare bărbat sau femeie în satul X care să nu aștepte cu nerăbdare Dumineca, să asculte vorba blândă ei caldă a părintelui Tudor?

Ce frumos și pe înțeles le vorbește părintele Tudor după terminarea sfintei slujbe!

Despre ce nu le vorbește părintele: despre munca cinstită și la timp, despre hrană, despre îmbrăcăminte, despre respectul bătrânilor și direcțiilor, despre sănătate și despre boli, despre cumpătare și dreptate, și nu uită ca în toate să facă să plutească mila și dragostea bună creștinească pentru care fiul lui Dumnezeu a suferit și s'a răstignit.

Ș'apoi ce bine se potrivește viața și faptele părintelui cu cele ce spune în biserică.

Cine va putea găsi în satul X un om nedreptățit sau înșelat de preot? În ce împrejurări părintele Tudor arătat-a vr'o lacomie?

În schimb cine n'a primit dela el un sfat bun? Este vr'un nenorocit care să nu fi fost cât de puțin ajutat, care să fi eșit din casa părintelui hilit, fără o vorbă de mângăiere?

Câte judecăți nedrepte n'a făcut părintele să se stângă, câte uri învechite nu le-a schimbat în dragoste, pe câți învrăjbiți nu i-a dus la pocăință!

Dar e și strănicie de tare părintele Tudor. Nu știi ce face, dar figura lui e totdeauna senină, din gura lui nu auzi vorbă de răutate. Oare omul acesta n'are nici un dușman, de nu vorbește pe nimeni de rău?

Când oare mai găsește el timpul de-ți sosește totdeauna la casă când ai vr'un necaz, vr'o obidă?

La căpătâiul unui bolnav e totdeauna cu vorbe de mângăiere, și dacă nu odată cu el, dar în urma lui totdeauna vine și doctorul.

Ce aliat puternic are doctorul în părintele Tudor, câte boale lipicioase n'a descoperit prin el, pe câți bolnavi nu i-au scăpat dela moarte amândoi!

Dar oare cine l-a ajutat pe doctorul să convingă pe oamenii din satul X să-și îmbunătățească fantănele de ții mai mare dragul să le privești acum? Cine a luptat pentru plantarea răpei din mijlocul satului, care era umplută cu gunoae și amenința să dărâme drumul?

Cine a îndrumat la plantarea de arbori fructiferi, la cultivarea grădinelor de legume?

Toate, toate le-a făcut neobositul părinte Tudor. Au mai muncit ei și alții, dar sufletul care le-a pus toate în mișcare numai prin bunătate, prin exemplu și prin dragoste, a fost preotul.

La botez, ca și la nuntă, ca și la înmormântare, n'a lăsat nici un prilej ca să nu semene sămânța cea bună, și nu-i de mirare că a încolțit.

El totdeauna a lăsat pe vorbitorul său cu sentimentul că gândul cel bun i-a venit așa din capul lui și că părintele doar i l-a aprobat și l-a îndemnat să l îndeplinească.

De câteori vedea c'un sfat de a lui a prins și s'a transformat în faptă, el cel dintâi era mirat de cum i-a venit omului în minte un lucru așa de bun și folositor, și pe lângă lauda lui aducea și tributul de admirație pentru o minte așa de înțeleaptă.

Totdeauna modest se retrăgea pe planul al doilea îndată ce era vorba de primit mulțumiri și onoruri; pe primul plan însă la muncă și la osteneală.

Și ce fericit e astăzi părintele Tudor, când își privește opera lui! Câte momente de tihnă mulțumire sufletească, când din grădina lui din deal își aruncă o ochire plină de mulțumire asupra satului binecuvântat!

Dar nici soția părintelui Tudor nu s'a lăsat mai pe jos; tovarășă neclintită și neobosită i-a fost în strădania lui. Imbrăcată modest, fără zorzoane și nimicuri, a fost exemplu cu fapta și cu vorba de gospodărie bine ținută.

Toată iarna în casa părintelui era o adevărată școală de țesătorie. Câte femei n'au prins iarăși gust de pânzeturile de cânepă și in, de lăicerile și șorțurile frumoase de lână.

Ca prin farmec în tot satul au răsarit războaie și stative, suveicile au prins să joace în scurtele zile de iarnă, lungi, prea lungi când stai degeaba.

Când vr'un copilăș era bolnav, mamele alergau la cucoana preuteasă, care le da atâtea sfaturi bune, cum să-i îngrijească, cum să-i alăpteze, cum să-i înțerce, și toate le învățase cucoana preuteasă din sfaturile doctorului, care nici odată nu ocolea casa ospitalieră a preotului, precum și din cărțile ce-i aducea părintele.

Dumnezeu a lăsat boale, dar a lăsat și leacuri, și Dumnezeu a dat omului zile ca să le trăiască, iar nu ca să le peardă

Oamenii bisericii băgau de seamă cât de mult se deparțează lumea nouă de credințele întemeiate ale lumii vechi, și nu odată și-au dat seama cât de primejdioasă e prăpastia spre care alcargă țara, apucată pe drumuri, pe cari nu le cunoaște.

Spre a nu fi socotiți de oameni cari nu caută să oprească răul, ei încearcă a zăgăzui multele porniri de învoire a tot ce era în țară și a le opri cu totul pe cele cari nu mai sunt în legătură cu credința cea adevărată a bisericii.

Un rod al acestor năzuinți e și revista bisericească „Predicatorul”¹⁾, pe care au început să o dea doi călugări dela Mitropolia din București: Ilie Benescu și protosinaxelul Dionisie, economistul sfintei Mitropolii, cu gândul „să aducă pe acest nefericit popor, care din multele sale suferinți nu mai știe pe cine să asculte, la cunoașterea adevăratei sale datorii”. Acest scop sperau a-l putea ajunge prin „introducerea într'un chip sistematic a cunoștințelor religioase și a moralului religios”, atât de decăzut și atât de indispensabil oricărui progres.

O luptă fâțișă împotriva acestei stări de lucruri nu puteau începe. Erau și prea nepregătiți oamenii bisericii, și și altcum, ar fi fost dela început greșită tactica de a aduce în marea confuzie din acel timp încă și discuția religioasă pe tapet. Ce se putea face era: să se întărească clerul în credință și în conștiința marelui datorii ce-i incumbă, și acest cler să lucreze, „cu duhul blândeții” pen-

tru întoarcerea la calea adevărată a tuturor rătăciților. Trebuia să se dovedească pentru cler și, prin el, și pentru toți oamenii, că biserica nu e o instituție vremelnică, o iscodire a minții omenești, ci mai vartos o instituție divină, de care e legată soarta oricui popor, ce nu ține să piară. Trebuia arătat, și dovezile trebuiau să străbată adânc pretutindenea, că această biserică își are învățăturile sale de valoare universală și absolută, care se ridică mai presus de orice alte învățături plămuite de minte omenească, și că prin urmare, om cu minte luminată nu se poate deparța de această instituție.

Acest lucru a încercat să-l facă Predicatorul și a și isbutit în parte. Smerit, fără alte pretenții mari, el începe prin a da un curs sistematic de istorie bisericească universală, care voia să dovedească origina apostolică a organizării bisericii, alături de un curs de morală creștină, pe care-l socotea indispensabil. Și ceea ce nu era de o importanță secundară, Predicatorul, pentru a-și justifica numele, a dat încă dela început o atenție serioasă prediciei, dela care se așteaptă o mare înrăurire asupra maselor. În fiecare număr al său dădea câte o predică, pe care fiecare preot trebuia să o învețe și să o rostească în biserică, mai ales în urma înlesnirii ce o avea prin faptul că, fiecare predică o afla în revistă cu două săptămâni înainte de ce avea să o rostească.

Cu un astfel de cuprins, prea puțin variat, dar destul de interesant, a apărut Predicatorul un timp mai îndelungat, până ce odată a simțit nevoia de a lua parte activă și la rezolvirea atâtor chestiuni practice cari se discutau în țară

și față de cari credea că e o crimă tăcerea. Astfel încă la 1858 scrie trei articole împotriva Evreilor, a căror prezență în țară făcuse pe unii patrioți să vină cu diferite propuneri, menite a da o rezolvire favorabilă acestei chestiuni atât de delicate — și tot în același an ia o poziție hotărâtă și față de „Românul” lui Rossetti, care ar fi disprețuind biserica românească. Față de alte chestiuni mai mărunte a observat de asemenea o atitudine deamănă, dar fără ca cuvântul lui să poată avea vre-o putere deosebită. Nici chiar în afacerile interne ale bisericii el n'a putut face ceea ce ar fi dorit, și de multeori, de foarte multeori cuvintele lui sunau la urechi surde. Inzadar spunea, că „clericii nu au cunoștințele necesare și nu știu nici să servească și, ceea ce e și mai grav, că nu știu nici să cetească”²⁾, căci nu putea îndrepta mult din pricina prea multului bizantinism, care se găsea acolo unde nu trebuia.

De altcum Predicatorul era în măsură de a înțelege rostul clerului și al bisericii tocmai așa cum trebuie și cum trebuia atunci, când mii de schimbări băteau la poarta sufletului unui popor nou, cum eram noi; — el aștepta dela biserică, ca ea să păstreze neatinsă naționalitatea, limba și religia strămoșească (declarație care a atras supărarea unui cititor, care pretindea, ca religia să fie pusă înainte de toate, căci zice se: căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte se vor adăuge vouă).

(Va urma).

¹⁾ A ieșit dela 1 Ianuarie 1857 până la 19 Februarie 1859.

²⁾ Anul 1858 pg. 44.

Cel care se păzește se îmbolnăvește mai greu decât cel care nu se păzește, și care se îmbolnăvește se vindecă mai ușor dacă se caută cu doctorul — cel care știe leacurile — decât cel care nu se caută.

Pe copii și pe bolnavi nu-i mai poartă, căci știu că unii au nevoie de hrană mai bună ca să crească și ceilalți să se întărească, și mai știu că postul e pentru cei mari și sănătoși și pentru aceia, cari au păcate de ispășit.

Acestea toate li-au intrat în cap căci de atâtea ori le au auzit dela părintele Tudor.

Dar nimeni nu poate fi complet ferocit pe lumea asta.

Până și părintele Tudor are câte odată clipe de înfrustrare, când cade pe gânduri și rămâne amărât.

Aceasta i se întâmplă când îi vin vești dela frații lui preoți din alte sate.

Îi vine greu să creadă bunului apostol de cele ce aude.

Cum e posibil oare să fie preoți așa de degradați, încât să se îmbete prin cârciumi, să cadă prin șanțuri? Să uite până înfrățita nemernicia acestei vieți și vesnicia celei lalte, încât un preot să se lăcomească la binele altuia, să aibă procese și bătăi, să dea loc le ocări și profanări de cele sfinte?

Nu, nu e de crezut.

Cine i-a șoptit odată părintelui Tudor despre un preot dintr'un sat, care imputa creștinului când săruta icoana la darea năfurei, că de ce n'aruncă un gologan, că-i rușine să vie cu mâna goală la biserică; despre un altul, care a aruncat lumânarea ce i se dase la un mort, sub cuvânt că-i preamăică și că nu-i bună nici „de dascăl”; despre unul care n'a voit să îngroape un nenorocit pentru că familia n'a avut suma cerută și au fost nevoiți oamenii să-l îngroape fără preot; despre un altul care... dar toate acestea trebuie să fie neadevărate, vorbe rele pe cari părintele Tudor nu le putea crede.

În sufletul lui curat și bun nu putea intra credința, că s'ar putea adăpa cineva la învățăturile blândului și bunului Isus, fără să fie și el la rândul lui... blând și bun și iertător.

Satul X există el oare undeva, sau l-am visat?

Trăște oare cu adevărat părintele Tudor?

Să nădăjduim că trăște, și încă în multe sate, pentru binele acestei țări, dar în modestia lui trăște necunoscut. Faptele lui însă vor da roade neprețuite, ce se vor vedea.

(Rev. D. R.)

Scrisori din Roma.

Roma, 30 Ianuarie.

Dintre toate monumentele antice, cari s'au păstrat până astăzi, locul cel mai de frunte în Roma îl ocupă Colosseul. Prin mărime, prin gravitate, prin sobrietate, se impune impetuos, și-și mai curios, e faptul, că nu-l înțelegi dela început, să fi chiar cât de versat în arhitectură. Parecă ochiul nostru nu e creat să cuprindă dintr'o fulgerare această tăină, — se reoer zile de arăndul pentru de a te obișnui pe indellete cu fiecare piatră, cu fiecare înăpăre, cu fiecare unghiu, cari toate pentru sine posed ceva din măreția întregului. Nu-l pot asemăna cu alta, decât unei poeme, pentru a cărei studiu și înțelegere se reoer nu numai cunoașterea limbii respective în care s'a scris, dar cea mai deosebită importanță se dă analizei fiecărui cânt, fiecărui vers, fiecărui cuvânt; astfel e Colosseul, o taină prin măreția înche-gării, o epopee de fapte și amintiri, o poezie lirică nespuse de dăoasă, prin muzica ruinelor nălbite fantastice, în nopți clare cu lună, când Roma doarme mulcom și din cuprins se sorb miresmele florilor de cași și de migdali voalate.

Pentruoa să-i povestești legenda s'ar cere un studiu prea vast, o istorie întregă. Trebuie să fi de față, să stai în mijlocul lui, să privești arena eliptică ce a înghițit atâtea sânge, să aibi înainte galeriile fărâmate, ce au susținut pe umeri mii de spectatori setoși de omor, orudeli, plăcându-le mai bine să asculte gemetul durerii și ultimul suspin al muribunzilor cu sângele gâlgând, aproape înche-gat în piepturile sfâșiate de vârful nemilos al spadelor, decât îndurarea, decât frumseța vieții senine. Colosseul impresionează deosebit de puternic noaptea în singurătate. Sub furișarea razelor arginții ale lunii, zidurile năruite, fioroase prin o viață nouă, trăesc aveau clipele antice. Înset răsar, foarte maiestose, cele două tribune ale Cesarilor făcând în față, acoperite de un vest-mânt de purpur ca pojarul; galeriile se împreună la un loc arcuite unele peste altele până sus, acolo unde ochiul de abia

distinge, din cauza depărtării, ultimele la-viți de marmură albă; columnele cu ca-pitole corintice se ivesc, ca să despartă logile nobilimii romane de locul poporu-lui, iar prin fridele largi, statuete de bronz și porfir ale împăraților privesc neclintite ca niște stâlpi cu a veghia dorului de pradă, tot desfrăul unei imaginații ne-bune... De pretutindeni păcuri de Ro-mani gălăgioși vin doritori să audă spa-dele gladiatorilor, sunând surd pe scuturi, să aplane pasionați învingerile, să ros-tească totdeauna sentința de moarte a bi-ruitului, cu degetul întors, când ultima speranță a celui ce geme n'ă țărăna, în-tinde brațul în chip de îndurare. Patri-ciene distinse ocupă logile din față, im-presurate de un roi de tineri ilustri, iar sclavi cu piepturile goale, cu pielea ne-gră, cu ochii deosebiți de luctori, aplea-că adiind lin, evantairile fantastice de pene de pân, peste stăpânele moletice și foarte coohete. Din cele patru părți ale arenei pe pilastri înalți ard miresme indiane, smirnă din Arabia, nard și aloe, iar famul gros, străvezii adoarme, cuprinde suflete, îmbată. Târziu apare cesarul, încoronat; pe degetele lui strălucesc inele cu opale și scarabeus. Leneș se tolănește pe jețul de purpur și mătase grea de India, își aduce trudit lorneta de smaragd la ochi și fulgeră mulțimea, disprețuindu o. Fanfarele tipă sinistru, gladiatorii trec pe dinaintea lui, șiruri dese — cel din urmă cuvânt al străinilor din țări depărtate e un plâns dureros: Ave, caesar, morituri te salutant...

Creștinii la lei, creștinii la lei! Din optzeci de mii de piepturi răgușite, izbuc-nește strigarea pătimășe. Colosseul se cutremură, e asemenea unei mări furtunoase deslănțuite. Creștinii sunt târași cu forța unul peste altul, iar după zăvorirea por-ților la un sunet de trimbiță se desfac ouștile fiarălor flămânde. Poporul aplaudă, laoul de sânge crește, oasele vinovaților pentru Cristos trosnesc sub măselele ti-grilor, sufletele martirilor se pornesc se-nine și statornice spre locuri de verdeață, ca din sămânța lor să rodească mulțimea nenumerată a martirilor, a învinșilor bi-ruitori...

Luna dispăre sfioasă după câțiva nurași rătăcitori, poate îngrozită inșai de atâtea cruzime. Glasul mulțimii amu-tește, oununa cesarului se topește pe frunte, stolul patricianelor se destramă în noap-tea deasă ca prin minune, zidurile înviate pentru câteva momente se năruiesc, sta-tuete albe se sfarmă, iar pe deasupra are-nei ce miroasă încă a sânge proaspăt se simte falfăitul de aripi al liliecilor. Une-ori de sub ziduri, de sub ruine, străbate un glas înăbușit, ca o suflare — e poate gemetul celor morți, e șoapta miilor de martiri, e durerea sufletelor chinuite, ce n'au odihnă...

I. Broșu.

NOUTĂȚI.

† George Proca. Inregistrăm cu multă părere de rău moartea unui bun Român și credincios fiu al biseri-cei noastre: *George Proca*, învăță-tor în pensiune și prim-spitrop al bisericeii gr. ort. române din Râș-nov, care după gree și îndelungată suferință a închis ochii pe vecie Vineri seara la orele 8, în etate de 70 ani. În mormântarea i s'a făcut eri, Duminecă, la orele 2 d. a. De-cedatul a luat parte la toate miș-cările noastre politice, culturale și sociale din trecut, și a fost un bun și înțelept sfătuitor al țaranului ro-mân, a cărui înaintare pe toate te-renele îi zăcea la inimă. Domnul Dr. *George Proca*, secretar consistorial în Sibiu, jelește în decedatul pe bu-nul său părinte, care e mai jelit de fiul *Constantin*, preot în Râșnov, de fiica *Maria*, măritată *Zorca*, și de văduva *Elena Proca*, născută *Ham-sea*. Trimitem familiei întristate sin-cere condolențe, iar celui trecut la vecinicie îi dorim odihnă ușoară!

Un amic al ziarului nostru ne scrie despre decedatul următoarele:

Nenea *George Proca*, tatăl secretariului consistorial, veselul nostru „nenea *George*” din Râșnov, s'a mutat dintre cei vii. Prin calitățile distinse cu cari l-a înzestrat Dum-nezeu, *George Proca* a devenit un tip, cu care puțin dintre bărbații zilelor noastre să pot asămana: om dintr'o bucată. În anii tinereței dascăl în școala confesională, iar pe urmă dascăl rutinat și apretiat în școala vieții. Noi cari am avut prilejul să

stăm adeseori de vorbă cu „nenea *George*” totdeauna i-am admirat hărnicia, deșteptă-ciunea, francheța și legăturile întinse cu fruntașii dela noi și din România. Avea intrare liberă pretutindenea și cunoștea tot așa de amănunțit cotiturile saloanelor, ca și unghetele colobilor de pe valea Do-briceii. Experiența sa bogată l-a făcut mem-bru indispensabil în toate reuniunile și cor-porațiunile comunale, și adeseori îl vedeam pe „nenea *George*” în fruntea deputați-urilor mergând pe jos la Brașov, — după dreptate! Copiilor săi le-a dat o creștere aleasă. Talantul cu care l-a dăruit Dum-nezeu nu l-a îngropat, ci prin muncă cin-stită l-a înmulțit. Dumnezeu să-l odih-nească cu dreptul!

Distincție. Ni se comunică știrea, că în semn de amintire pentru audițiile muzicale dela palatul regal, suverana Ro-mâniei a binevoit să ofere doamnei *Lucia Cosma* un strălucit medalion cu portretul reginei pictat pe email și încunjurat cu număroase briliante, rubine și perle.

Festivale. În cari se fac cunoscute lucrările și viața fruntașilor români din Ardeal și Ungaria, s'au dat și în anul a-cesta din partea comitetului central al li-gei culturale. În săptămâna trecută s'a vorbit la Ateneu despre *George Barițiu*. Conferența a fost ținută de dl N. Bănescu, profesor, care a arătat cum a fost călău-zit Barițiu în lucrarea sa privitoare la edu-cația culturală, economică, politică și ar-tistică a poporului. S'a ocupat apoi cu activitatea de ziarist, de om politic, isto-rie și filolog a lui Barițiu. Profesorul Bă-nescu are, cu privire la viața fruntașului ardelean, un material bogat de date, ou-lese din publicațiile mai vechi și din ma-nușcrisele dela Academie. Programul festivalelor se completează cu coruri, sân-tece, recitări, și dări de samă despre lu-crarea ligei culturale.

Amendă. „Gazeta Transilvaniei” este provocată de vice-comitele din Bra-șov să trimită procuraturii reg. din Mu-răș-Osorheiu în timp de 8 zile amendă de 1000 coroane, la care a fost condam-nat redactorul V. Braniște în procesul pentru articolul „Sărbători vesele”.

„Studii științifice.” Dl Gavril To-dică, contabil în Geoagiu, va tipări o pu-blicație periodică trei-lunară, în fascicule de câte 3—4 oale, sub titlul „Studii științifice”, care va cuprinde articole atin-gătoare de știință. Abonamentul anual 5 coroane. O listă de subscripție se găse-ște și în redacția noastră.

Milioane defraudate. La lichidarea averilor mănăstirești din Franța, cum se anunță acum, s'au comis mari abuzuri. Unul dintre lichidatori, *Duez*, a măturisit că a defraudat 5 milioane de franci, și că le a pierdut în jocul de bursă. Cercetările însă dovedesc, că nu cinci milioane, ci zece milioane a defraudat acest lichidator, care imediat a fost arestat. Cazul este o mare lovitură pentru politica anticlericală a cercurilor din Franța.

Listele civile ale domnitorilor. De cea mai mare listă civilă, cu 30 de mili-oane coroane, se bucură țarul rușilor. Mo-narhul nostru are o listă civilă cu 22 mi-lioane cor. pe an. *Eduard* al Angliei 20 milioane, *Alfonso* al Spaniei ceva peste 7 mil., *Victor Emanuel* al Italiei 12 mil. lire, *Wilhelm* al Germaniei cam 15 mi-lioane de mărci. Ceialalți trebuie să se mulțamească cu mai puține milioane.

Târgul de vite al Sibiuului este în 15 Martie n. La acest târg, numit de po-por „*Martia mare*”, se aduc de obicei cele mai multe și mai frumoase vite. — Târg de vite se mai ține în Avrig, Sâmbătă în 19 Martie.

O anulare. Ion Voina și Ion Buzan, plugari din Târnova, acuzați pentru onor premeditat, au fost condamnați astă toamnă din partea curții cu jurați din Lugos la temniță gree de 15 ani. Curia, într'o șe-dință din săptămâna trecută, a nimicit sentința aceasta și a provocat curtea cu jurați a Lugojului să țină o nouă per-tractare. Între cazurile de nulitate, anunțate de apărători, era și faptul că, în cursul procesului, unul dintre jurații din sală — adormise, luând parte totuși la aducerea verdictului.

Pentru cersitorie. Mai mulți mese-riași tineri, fără ocupație, umblau din casă în casă pe stradele orașului nostru, cerând ajutoare binevoitoare. Poliția a deținut pe opt dintr'ânșii, pedepsindu-i cu arest de câte 3 zile. După terminarea pedepsei ti-nerii vor fi escortați în comunele lor.

Jubileu. În anul acesta își serbează jubileul activității literare de 50 de ani unul dintre cei mai citiți autori maghiari, romancierul *Coloman Mikszáth*. Cu pri-lejul acesta sărbătoritul va fi proclamat doctor de onoare al facultății de litere, iar guvernul va face propunere *Maiestății Sale* să numească pe *Mikszáth* membru pe viață în casa magnatilor. Mari ovațiuni i se pregătesc în capitala țării și în alte orașe.

Forel, savantul elvețian și-a început conferențele în săptămâna trecută în Bu-dapesta. A venit apoi la Cluj și va trece și în alte orașe ardelen.

Trândăvia e pericol. Isvorul relei dispozițiuni și al multor boale este prea adesea numai lipsa de activitate și de muncă intelectuală și corporală. O viață fără nici un scop nu poate decât să lănce-zească. Este absolut necesar, ca omul să-și pună în aplicare toate facultățile sale tru-pești și sufletești. Numai prin o lucrare con-tinuă și regulată se poate cineva simți bine și sănătos. Acestea sunt ideile cu-prinse într'un tratat medical, scris de Dr. *Hugo Toll*, apărut tocmai acum în Viena.

Măcelari caută reuniunea generală de conșum din Sibiu, acum de nou în-fințată, și anume, unul pentru carne de vită, altul pentru carne de vițel și poro, pentru unsoare și slănină. Se pot da toate și numai unui singur întreprinzător. Reuniu-neea are acum 858 de membri, vor trebui se fie deci acoperite trebuințele a 800—900 de case, dintre cari mai multe restaurante și institute. Întreprinzătorul care poate să facă vânzare și la nemembri, primește un avans potrivit, cu interese de 5%, dacă dă garanță suficientă. Ofertele închise sunt a se înainta până la 30 Martie, orele 12 din zi, la centrala din Sibiu a reuniunilor de conșum, (Strada Morii 21) unde se pri-mesc și informațiunile mai amănunțite.

Ploaie în Sahara. Veste suprinzătoare sosește din Africa: a căzut ploaie în centrul Saharei, unde caravanele stră-bat sute de kilometri fără să dea de apă. Un explorator francez spune, că astfel de caz este de tot rar în vastul deșert al Saharei; dar când plouă, răsar în eurănd o vegetațiune miraculoasă, și cete de ga-zele sprintene pasc pe paștele africane. Din nenorocire, iarba verde din Sahara nu durează, decât 2—3 săptămâni, idila dispă-re și marea de năsip își reocupă domnia pier-dută pe un moment.

Economie. Numărul oilor scade mai în toate țările europene. În Franța erau la 1840 aproape 32 de milioane de oi; în 1907 s'au găsit numai 17 milioane. În Germania numărul lor a scăzut la 7 mi-lioane, în Austro-Ungaria sunt abia 10 mi-lioane, cu 30 de ani înainte erau de două ori pe atâtea. În Anglia numărul lor crește. România are cam 6 milioane de oi și re-presentă un capital de 50 de milioane cor.

Mișcarea sionistă. Sub numirea „Palestina” s'a alcătuit în Varșovia un co-mitet pentru a sprijini emigrarea evreilor în Palestina. Presa liberală rusă susține, că organizarea de emigrare este bună și în interesul Rusiei. Se crede însă, că stă-pânirea rusească nu permite organizarea pomenitului comitet, pentru a nu produce vrajbă între evreimea Rusiei și între po-porul de jos.

La fondul de 20 bani pentru cum-părarea unei case cu hală de vânzare al meseriașilor nostri, întemeiat de „Reuniu-neea sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: *Nicolae Pesteș*, sodal rotar, 50 bani; *R. P. B.*, 20 bani; *Aleman Mitrea* (Reș-nari), în smintirea fiului său ucis *Petru*, 1 cor.; *Nicolae Târnavăan*, practicant de librărie, 20 bani; *Aurel Cosciuc*, prof. se-minarial, 50 bani și *Vic. Tordășianu*, re-ferent consist., 10 bani.

Cărți și reviste.

Cărți folositoare. Cassa școlilor a întreprins publicarea unei biblioteci peda-gogice, care cuprinde până acum mai multe opere de seamă ale marilor scriitori, ca bună oară: *Didactica Magna* (Amos Com-menius), *Leonard și Gertruda* (Pestalozzi) *Pedagogia practică*, *Psihologia pedagogică*. Acum de curând a publicat o carte de va-loare necontestată: *Eroii* de *Thomas Car-lyle*. Se găsește în toate librăriile românești.

Teatru german.

Astăzi, Luni: *Der Mörder*, tragedie. Marti: *Der fidele Bauer*, *Mercuri*: *Der grosse Name*, Joi: *Der Mörder*, Sâmbătă: *Der Bettelgraf*, Duminecă d. a.: *Freund Jack*, sara: *Himmel auf Erden*.

Nr. 16 prot. 1910

[84] 3-3

Concurs.

În conformitate cu concluzul comitetului parohial din Mohu dto. 2 Februarie a. c. aprobat prin decisiul consistorial din 11 Februarie a. c. Nr. 1733 So. să scrie cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.” concurs pentru întregirea postului de învățătoare dela școala noastră din Mohu.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: salar fundamental 1000 Cor. (600 Cor. dela biserica 400 Cor. întregire dela stat) 40 Cor. relat de cuartir și 20 Cor. relat de grădină. Cuincuenalele să socotesc după serviciu neîntrerupt de 5 ani la școala din Mohu.

Dela candidate să recere calificație și diplomă pentru lucrul de mână, și este deobligată fără altă remunerație a instrui fetițele în lucrul de mână și a conduce și supraveghia copii de școală în Dămănești și sărbători la serviciul divin.

Doritoarele a ocupa acest post să-și înainteze rugărilor instruite cu documentele prescise (diplomă, absolutul ped. atestat de clase civile atestat de botez și diploma de lucru de mână) subsemnatului oficiu în termenul indicat.

Sibiu, în 16 Februarie 1910.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Nr. 104/1910 protopresb. [85] 3-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh de clasa a III-a Nou-săsesc cu filia Roandela în protopresbiteratul tractului Sighișoara în conformitate cu ordinul Prea Veneratului Consistoriu Arhidieceșan din 11 Februarie a. c. Nr. 1730 B's, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în Școala B. pentru întregirea venitelor preoțesti dela stat.

Concursurile împreunate cu documentele prescise § 17 a regulamentului pentru parohii, și eventual și cu alte documente recomandatoare sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, iar concurenții, cu prealabila încunoștințare la acest oficiu — să pot prezenta, până 8 zile înainte de alegere, înaintea alegătorilor în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta, făcând cunoștință cu poporul.

Sighișoara 12/25 Februarie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 24/1910.

[98] 2-3

Edict de licitațiune.

Comuna bisericească Laz, vinde prin licitațiune publică, care se va ținea în 20 Martie a. c. st. nou la 10 ore a. m. în localul școalei, pădurea bis. de circa 8 Jugere catastrali în locul numit „Fația Trunchiului”.

Prețul strigării 1618 cor. Valiul 10 %.

Condițiunile de licitare se pot vedea ori când la oficiul parohial.

Se observă: că în această pădure se află peste 400 fire de stejar bune de lucru.

Laz, în 6 Martie n. 1910.

Oficiul parohial:

Ioan Mihai
paroh.

Dela **Librăria arhidiecezană** se poate procura:

Ivela, Cântecul Vetrei luminoase. Pentru voce și pian. Se vinde în favorul asilului pentru orbi „Vatra luminoasă” înființat de M. Sa Regina Elisaveta a României.

Prețul 2 coroane, plus porto 30 bani.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultațiuni în Karlsbad, „Feigenbaum”, vis-à-vis de Mühlbrunn.

(387) 3—

oooooooooooooooooooo
Horger & Kepp

Depozit de mobile, tapesieri și decoratori
Str. Urezului Nr. 27.

Tot felul de întocmiri pentru cuartire precum și reparaturi liferăm cu cele mai ieftine prețuri.

Serviciu conștiincios și strict real!

(95) 2-3

oooooooooooooooooooo

Un practicant notarial

caut cu 1 Aprilie 1910, st. nou. Salar după învoire. Ceice posed limba germană în scris și în cetit vor fi preferiți. În curând se va face post de scriitor comunal sistemizat cu salar de 800 coroane anual. De va fi apt poate spera cu siguranță să fie ales definitiv. Ceice reflectează, să se adreseze subscrisului.

Răchita, la 28 Febr. 1910.

Daniil Petrașcu

(92) 3-3

notar cercual.

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, sgâr-ciuri și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (231) 34-52 priv. Farmacia la Lebedă Frankfurt a/M.

Dorind a curăți depozitele

Școala de pomărit a lui

Fr. Caspari & Comp.

în Mediaș (Transilvania)

oferă cu prețuri reduse toți articli școlari de școală de pomărit, ca pomi de fructe sămburoase, pietroase și cu coaje, strugurei și a-gris, smeură, fragi, tufe de decor, pomi pădureți, plante sălbatice, conifere, rose etc. Scădere de preț de 10%, dela pomii pitici 30%, dela conifere 50%.

Catalog la cerere franco.

(97) 3-10

Doi băeți

se primesc ca învățăcei în franze-laria lui

Petru Moga

Sibiu, strada Poplăcii
lângă Parcul orașului.

(79) 3-3

Pret redus!

Dela **Librăria arhidiecezană** se pot procura cu preț redus:

Omer, Eliada . . . K 1.60
Chendi, Impresii . K 1.60

Prima fabrică ces. și reg. privilegiată de

Casse de fer și oțel

și

lăcătușerie de artă și construcție.**E. Purece**

Sibiu — Nagyszeben
Strada Faurului Nr. 19.

(22) 8-10

Prăjituri pentru ceai

precum și

Cakes și Piscote**Pesmet de Karlsbad, Pojon și pentru copii**

se află în mare asortiment la

I. Ioan Keil

Sibiu, Piața mare 11.

(21) 8-10

Trimiterile prin postă se execută franco.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[94] 3-52

Telefon 172.

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericești, paramente recuise de
metal și prapore.

Recomandă: **Feloane, ornate pentru Diaconi, Patra-fire, Prapore, Steaguri pentru societăți, Balda-chine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire, Cruci, Cădelnițe, Candile, Discuri, Stea, Copie, Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa**Librăriei arhidiecezane, Sibiu,**

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană

(103) 52-52 se execută și încasările numitei firme.

Recuise de scris se pot procura de la **Librăria archidiecezană**